

بررسی اثر بخشی آموزش بر اساس الگوی توانمند سازی خانواده محور در ارتقاء سطح دانش و خودکارآمدی و کیفیت زندگی کودکان مبتلا به تالاسمی

ایراندخت الله یاری، دکتر فاطمه الحانی، دکتر انوشیروان کاظم
نژاد

allahyarri_i@yahoo.com

"دانشگاه علوم پزشکی اردبیل"

خلاصه

مقدمه: بیماری تالاسمی شایع ترین کم خونی ارثی در دنیا و ایران است و مانند سایر بیماریهای مزمن تأثیر نامطلوب بر جنبه های مختلف زندگی کودک و خانواده وی دارد و کیفیت زندگی این بیماران را تحت تأثیر قرار می دهد و یکی از راهکار های مراقبتی در این کودکان جهت بهبود کیفیت زندگی و سازش با بیماری اجرای مراقبت های خانواده محور می باشد. لذا در این مطالعه اثر بخشی آموزش بر اساس الگوی توانمند سازی خانواده محور در ارتقاء سطح دانش و خودکارآمدی و کیفیت زندگی کودکان مبتلا به تالاسمی بررسی شد.

روش کار: این مطالعه یک پژوهش نیمه تجربی از نوع کاربردی است که با انتخاب ۳۵ کودک مبتلا به تالاسمی سن مدرسه در گروه آزمون و ۱۵ کودک مبتلا در گروه شاهد انجام شد. ابزار های پژوهش شامل پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، کیفیت زندگی عمومی و بعد تالاسمی، پرسشنامه میزان دانش و چک لیست خودکارآمدی بود که بعد از تعیین روایی و پایایی به کار گرفته شدند. بعد از جمع آوری اطلاعات حاصل از مرحله قبل از مداخله، الگوی توانمند سازی خانواده محور بر اساس گام های چهارگانه آن برای کودکان نمونه پژوهش در گروه آزمون اجرا شد و آزمون ثانویه ۱/۵ ماه بعد از مداخله انجام شد.

یافته ها: آزمون کای دو ($p > 0.05$) نشان داد که دو گروه آزمون و شاهد از نظر اطلاعات دموگرافیک (سطح سنی، جنس و...) همسان بودند. قبل از مداخله با آزمون t مستقل در میانگین نمرات دانش کودک در گروه آزمون و شاهد اختلاف معنی داری مشاهده نمی شود ولی بعد از مداخله آزمون t مستقل اختلاف معنی داری ($P = 0.0001$) بین دو گروه از نظر میانگین میزان دانش نشان می دهد. همچنین قبل از مداخله با آزمون t مستقل در میانگین نمرات خودکارآمدی کودک در گروه آزمون و شاهد اختلاف معنی داری مشاهده نمی شود ولی بعد از مداخله آزمون t

مستقل اختلاف معنی داری ($P=0.003$) بین دو گروه از نظر میانگین نمرات خودکارآمدی نشان داد و در نهایت بین دو گروه قبل از مداخله اختلاف معنی داری از نظر میانگین نمرات کیفیت زندگی بعد کلی و تالاسمی وجود نداشت ولی بعد از مداخله آزمون t مستقل اختلاف معنی داری ($p=0.0001$) بین دو گروه در تفاضل میانگین قبل و بعد از مداخله نمرات کیفیت زندگی نشان داد و نیز با آزمون t زوجی قبل و بعد از مداخله در گروه آزمون از نظر نمرات کیفیت زندگی کلی و بعد تالاسمی و دانش و خودکارآمدی تفاوت معنی داری مشاهده شد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد که آموزش با استفاده از الگوی توانمند سازی خانواده محور در ارتقاء سطح دانش و خود کارآمدی و در نتیجه کیفیت زندگی کودکان مبتلا به تالاسمی موثر می باشد.

کلمات کلیدی: توانمند سازی/ مراقبت خانواده محور/ تالاسمی/ خودکارآمدی